

Beavdegirji / Møtereferat

BEAIVI JA BÁIKKI / DATO OG STED:
13. november 2025, Trondheim

MIN CUJ / VÅR REF:
25/6004-6

ČOAHKKINJODIHEADDJI / MØTELEDER:
Silje Karine Muotka

ČÁLLI / REFERENT:
Lea Olavsdotter Nilsen Marakat

MIELDE / TILSTEDE:

Árvonamma ja namma / Tittel og navn:	Gos / Fra:
Sametingspresident Silje Karine Muotka Sametingsråd Paul Bendikk Jåma Sametingsråd Maren Benedicte Nystad Storslett Politisk rådgiver Aina Madelén Nordsletta Aslaksen Direktør Inger Marit Eira-Åhrén Stabsdirektør Liss Ellen Ramstad Rådgiver Lea Nilsen Marakat	Sámediggi - Sametinget
Statsråd Bjørnar Skjæran Statssekretær Agnete Masternes Hanssen Ekspedisjonssjef Bjørn Olav Megard Kommunikasjonssjef Jon Berg Avdelingsdirektør Kristin Solbjør Rådgiver Evelyn Førstemann Nilsen	KDD

Referat halvårig politisk møte med KDD 13.11.2025

Áššelistu / Sakliste

1. Godkjenning av innkalling og sakliste
2. Orientering om arbeid i kommende fireårsperiode
3. Oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonen
4. Status for stortingsmelding om samepolitikk
5. Status for konsultasjoner
6. Status SRU2
7. Status Sámi Giellagáldu
8. Totalberedskap i KDDs sektor
9. Eventuelt
 - a. Mineralvirksomhet i Røyrvik

Sak 1 Godkjenning av innkalling og sakliste

Innkalling og sakliste ble godkjent.

Konklusjon: Godkjent uten merknader.

Sak 2 Orientering om arbeid i kommende fireårsperiode

Sametingspresidenten innledet med en orientering om hovedpunktene i Mánočalbmi-erklæringen. Det planlegges en helhetlig gjennomgang av valgordningen, opprettelse av et demokratiutvalg for partifinansiering og deltakelse i det samiske demokratiet, samt tiltak for å fremme et bredere og mer representativt mangfold i parlamentet.

Statsråden påpekte at spørsmål om valgordning ligger til departementet, i kommunalavdelingen, som også kan bidra med faglig støtte i Sametingets arbeid.

Videre orienterte statsråden om politiske prioriteringer i perioden. Målet er trygg økonomi, både nasjonalt og for den enkelte, med strammere budsjetttrammer fremover. Beredskap prioriteres, og tilhørende kostnader vil påvirke regjeringens arbeid. Trygghet i arbeidsliv, skole, barnehage og helsetjenester, særlig for eldre, ble fremhevet. Forsvaret skal styrkes, med støtte til Ukraina og beredskap mot nye trusler. Dette skal blant annet bidra til å gjøre det attraktivt å bo i nord og motvirke fraflytting.

Sametingspresidenten understreket at Sametinget for første gang har beredskap som satsingsområde, og at samiske perspektiver må inkluderes i nasjonalt beredskapsarbeid, særlig i grenseområdene.

Statsråden orienterte videre om at kompetansen om urfolk og nasjonale minoriteter skal økes i offentlig sektor, og at gode rammevilkår for samisk språk, kultur og næringer skal sikres. Sameloven §4 og konsultasjonsplikten må overholdes. Anmodningsvedtaket fra Stortinget, der unnskyldning var første tiltak, vil følges opp.

Konklusjon: Informasjon fra Sametinget og KDD ble tatt til orientering.

Sak 3 Oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonen

Sametingspresidenten orienterte om at Sametinget så langt har fulgt opp rapporten med ti saker behandlet i plenum. Den regionale oppfølgingen gjennomføres nå med folkemøter og høringer. Arbeidet skal bygge på behovene i samiske lokalsamfunn og styrke institusjoner, språk og kulturarenaer. Ildsjeler som sikrer drift av barnehager og kulturarenaer ble trukket frem som viktige, og Sametinget skal være en pådriver for å etablere nødvendige strukturer og inviterer til samarbeid med kommuner, fylkeskommuner og statsforvalter.

Sametinget løftet kommuneøkonomi fram som viktig for gjennomføring av tiltak, og det ble understreket at midler må settes av for å tette implementeringsgap. Det ble samtidig påpekt at den samiske befolkningen forventer handling etter rapporten.

Det ble også påpekt at Sametinget forventer å bli konsultert i arbeidet med utredningen av det nasjonale kompetansesenteret om fornorskingspolitikk og urett, for å sikre et tydelig samisk perspektiv og et effektivt verktøy for videre oppfølging.

Statsråden viste til at departementet har prioritert oppfølging av anmodningsvedtakene, og pekte på en aktiv språkpolitikk i tråd med Meld. St. 13 (2022–2023), samt pågående oppfølging av Meld. St. 12 (2023–2024) og Meld. St. 17 (2024–2025) og handlingsplanen mot hets og diskriminering. UiT har fått midler til å utrede kompetansesenteret, og oppdraget legger ikke føringer for lokalisering. Stortingsmeldingen om forsoning blir lagt fram i 2027 og deretter en melding i hver stortingsperiode om forsoningspolitikken. Stortinget har også bedt om en mer kortfattet rapportering i de årlige budsjettproposisjonene. Departementet understreket behovet for tett samhandling.

Sametingsrådet uttrykte bekymring for at arbeidet med kompetansesenteret burde hatt bredere representasjon. Det ble også pekt på behovet for å styrke samiske kulturnæringer og institusjoner i budsjettet for 2026, da dagens finansiering har et etterslep sammenlignet med nasjonale institusjoner.

Departementet viste til økte bevilgninger til samiske formål, men pekte på strammere handlingsrom framover og behovet for å redusere statlig styretrykk. Statssekretæren viste til økende budsjettpress, særlig knyttet til forsvar, som vil kreve prioriteringer på tvers av sektorer.

Sametingsrådet understreket at økningene har vært positive, men i stor grad gått til å dekke historisk etterslep. Det ble avslutningsvis uttrykt ønske om et partnerskap i det videre arbeidet.

Konklusjon: Gjensidig informasjon ble tatt til orientering. Sametinget og KDD fortsetter dialogen i den videre oppfølgingen.

Sak 4 Status for stortingsmelding om samepolitikk

Statsråden orienterte om at arbeidet med meldingen er omfattende og krever tett dialog med flere departementer. Departementet ønsker å imøtekomme Sametingets ønske om framlegging til våren, men vurderer det som lite realistisk å levere en større melding innen 31. mars 2026. Tanken er at meldingen for 2026 skal gi et tydelig grunnlag for det nye Stortinget til å drøfte samepolitiske spørsmål. Det ble understreket at meldingen bør tydeliggjøre regjeringens prioriteringer for samepolitikken i kommende fireårsperiode, og at tidlig dialog med Sametinget er ønskelig.

Det ble opplyst at det skal legges fra en stortingsmelding om forsoning. Første melding legges fram i 2027, og at deler av arbeidet kan forberedes administrativt.

Sametingsrådet påpekte behovet for framlegging på våren, slik at plenum kan behandle saken før Stortinget. Det ble etterlyst en klar tidslinje for når utkast oversendes, og presisert at Sametinget trenger minst tre, helst fire uker til behandling. Departementet anerkjente dette, men viste til at fristen før påske er knapp.

Det ble understreket at Sametinget må få tidslinjen så snart den foreligger. Departementet bekreftet at denne vil bli oversendt til Sametinget.

Konklusjon: Partene ble orientert om temaet. KDD vil drøfte stortingsmeldingen i Regjeringen og gi en tilbakemelding til Sametinget. Sametinget uttrykte et ønske om å etablere et fast møtepunkt for videre drøfting av kommende stortingsmeldinger.

Sak 5 Status for konsultasjoner

Statsråden innledet med å understreke behovet for bedre oversikt over uenighet i konsultasjoner, og at KDD kan bistå i slike tilfeller. Departementet etterspurte også eksempler på gode konsultasjonsprosesser.

Sametingspresidenten pekte på at det er krevende å peke ut gode eksempler til gode konsultasjonsprosesser og informerte om Sametingets varierende erfaringer det siste året. Det ble vist til positive prosesser knyttet til reindriftsloven, viltressursloven og deler av mineralloven, men også til skuffelse over at det som på administrativt nivå lå an til å bli enighet i konsultasjonene, ikke ble fulgt opp i regjeringens sluttbehandling. Sametinget slo fast at konsultasjoner forutsetter gjensidig forståelse for hverandres begrunnelser.

Sametinget uttrykte bekymring for flere saker der de ikke er blitt invitert til konsultasjoner, særlig innen energiområdet, som ble beskrevet som kritisk. Det ble påpekt at utfordringene handler både om manglende kompetanse og politisk vilje, og at feil må erkjennes og rettes.

Statssekretæren etterlyste status for Sametingets dialog med NRL i arbeidet med mineralloven og hvordan god dialog kan sikres i kommende saker om kraftlinjer. Sametingspresidenten understreket at Sametinget er et folkevalgt organ, ikke en næringsorganisasjon, og at det derfor er naturlig at synspunktene kan variere. Det ble videre presisert at konsultasjoner må ligge til grunn for prosessene, også i krevende saker som 420 kV-linjen.

Statsråden viste til behovet for både gode prosesser og trygg kraftforsyning til Finnmark, og påpekte at kraftforsyning i nord, eksemplifisert gjennom 420kv-linja til Øst-Finnmark, er en del av vår kritiske infrastruktur som må på plass, og at det ikke er et alternativ at den ikke bygges, men at vi bør ha gode prosesser for å sikre minst mulig ulemper for reindrifta.

Sametinget minnet om at urfolksvederlag ikke kan sammenlignes med næringsinteresser, men at man er enige om behovet for kompensasjon til reindriften.

Konklusjon: Partene er enige om at konsultasjoner er viktige. Sametingets merknader tas med videre, og KDD vil arbeide for bedre og styrkede konsultasjonsprosesser fremover.

Sak 6 Status SRU2

Sametingspresidenten påpekte at det over flere år har vært en omforent forståelse mellom ulike regjeringer og Sametinget om behovet for å følge opp Samerettsutvalgets utredning om samiske land- og ressursrettigheter. Det ble vist til at ILOs ekspertkomité nylig har bedt regjeringen videreføre arbeidet med å sikre formell anerkjennelse av kollektive samiske landrettigheter, samt gi oversikt over hvilke rettigheter som er anerkjent utenfor Finnmark.

Sametinget understreket at det nå er 18 år siden NOU 2007:13 ble lagt fram og 7 år siden Statsallmenningslovutvalget foreslo ny fjellov. Sametinget har forståelse for at nye høringsgrunnlag kan være nødvendige, og ba om at det settes opp et møte for å drøfte videre oppfølging av landrettighetsspørsmål utenfor Finnmark.

Statsråden uttalte at han må sette seg nærmere inn i saken før han kan ta stilling til veien videre, men avviste ikke behovet for videre dialog. Han pekte på at de faglige utredningene er tunge og at en ny behandling vil kunne kreve omfattende arbeid. Det ble vist til den pågående rettssaken i Beiarn, som departementet vil følge nøye.

Sametingspresidenten uttrykte ønske om et eget møte om saken over nyåret, og ba om at statsråden kommer tilbake med en møtedato.

Konklusjon: Sametinget ber om at det gjennomføres et møte for å drøfte saken. Statsråden påpeker at dette ikke kan garanteres på nåværende tidspunkt, og at han først må få anledning til å sette seg inn i saken.

Sak 7 Status Sámi Giellagáldu

Sametingsrådet orienterte om at Sametingene i 2025 har arbeidet med tildelingsbrev for å styrke den politiske styringen og sikre at Sámi Giellagáldu bidrar til måloppnåelse på språkfeltet. Det er ikke gjennomført oppfølgingsmøte med Sámi Giellagáldu i år, blant annet på grunn av valgprosesser i Sverige og Finland. Det arbeides med å fastsette ny møtedato.

Sametinget i Norge har ikke mottatt informasjon om tildelinger fra Sverige og Finland. Mánočalbmi-erklæringen slår fast at partene skal sikre og styrke Sámi Giellagáldu som et frittstående organ. Norge har foreslått en bevilgning på 5,5 millioner kroner i budsjettet for 2026, men usikkerheten på svensk og finsk side gjør arbeidet krevende.

Sametingspresidenten pekte på utfordringer knyttet til grensehindringer og ulike arbeidsvilkår, og uttrykte bekymring for konsekvensene dersom Sverige og Finland ikke oppfyller sine forpliktelser. Det ble understreket at regjeringene i de tre landene må være tydelige på forventningene til samarbeidet. Det ble også løftet behov for styrket samisk deltakelse i Nordisk råd og et framtidig felles sekretariat.

Statsråden uttrykte tilfredshet med at finansieringen for 2026 er avklart. Han understreket at et bredere samarbeid ikke er mulig uten deltakelse fra alle tre land, og en modell der Norge alene bærer det økonomiske ansvaret ikke framstår som aktuelt.

Sametingspresidenten anbefalte å vurdere alternative løsninger dersom Sverige og Finland ikke kan opprettholde sine forpliktelser.

Konklusjon: KDD tar orienteringen til etterretning.

Sak 8 Totalberedskap i KDDs sektor

KDD orienterte om det interne beredskapsarbeidet, herunder en egen arbeidsgruppe og at det sak arrangeres et totalberedskapsseminar der også Sametinget vil delta.

Sametingsrådet viste til at det skal sendes ut en pressemelding om Sametingets arbeid på området. Det ble også pekt på en generell utvikling i totalberedskapsarbeidet, som Sametinget støtter.

KDD understreket at hovedoppbyggingen av Forsvaret vil skje fra Bodø og nordover, noe som vil merkes tydelig i samiske kjerneområder.

Sametingspresidenten uttrykte støtte til den nye forsvarslinjen ved videregående skole i Lakselv og fremhevet betydningen av urfolkskunnskap i beredskapsarbeidet. Sametinget vil bidra i arbeidet med lokal styrking og videre oppbygging av totalberedskapen.

Konklusjon: Partene fikk en gjensidig orientering om pågående prosesser knyttet til totalberedskap.

Sak 9 Eventuelt

a. Mineralvirksomhet i Røyrvik

Sametingspresidenten tok opp utfordringer knyttet til godkjenning av reguleringsplan i et lite lokalsamfunn, inkludert behovet for kriseteam som følge av vedtaket. Hun uttrykte bekymring for samiske barns språkmuligheter i barnehager og påpekte press og krevende tillitssituasjoner i lokalsamfunnet.

Statssekretæren fremhevet at drift ligger flere år frem i tid, og at det er uttrykt forventninger om gode prosesser og oppfølging av konsultasjoner. Sametingsdirektøren presiserte at disse forventningene ikke er formalisert i vedtaket.

Statsråden understreket betydningen av dialog og samlende prosesser, og at tillit må ivaretas også ved uenighet.

Sametingspresidenten slo fast at sørsamiske barn må få lære samisk, og at situasjonen i Røyrvik ikke er akseptabel. Hun har bedt om møte med ordfører for å gjøre dette kjent.

Konklusjon: Informasjonen er tatt til orientering.